

RESUMÉ

Předmětem zkoumání této práce byly alternativní způsoby řešení sporů a to v celkovém kontextu práva na soudní ochranu zaručeného soudní soustavou. V České republice alternativu k soudnímu řízení představují zejména: (1) rozhodčí řízení, (2) mediace a (3) conciliace podle zákona na ochranu spotřebitele. Práce si následně kladla za cíl odpovědět na otázku, zda existence těchto odlišných metod řešení sporů účastníkům řízení rozšiřuje právo na soudní ochranu – v širším významu, zda dochází ke zvyšování uplatňování jejich procesních práv – nebo zda je tomu naopak.

Významnou část této práce představuje rozhodčí řízení. Nejdříve se zaměřuje na procesní záruky, kterých se v rozhodčím řízení účastníkům dostává. Dospívá k závěru, že práva na soudní ochranu dle čl. 36 LZPS se lze vzdát pouze za přísných podmínek, tj. projev vůle musí být jednoznačný a informovaný – vědomý souhlas, svobodný (bez donucení – tedy dobrovolný), bezpodmínečný a pouze v omezeném měřítku. Ani toto vzdání se ovšem není absolutní a neomezené, ale uplatňují se určité záruky minimálních procesních práv definovaných judikaturou Evropského soudu pro lidská práva ve Štrasburku pro zabezpečení dostatečné úrovně právní ochrany. Dále práce podrobně rozebírá vztah mezi rozhodčími orgány a soudy a nástroje, kterými se vzájemně ovlivňují (pomocné úkony a kontrolní mechanismy).

Mediace jako dobrovolný proces, v rámci kterého dochází ke zlepšování komunikace mezi stranami, může zajistit akceptovatelnější (a tím i spravedlivější) vyřešení sporu. Práce v tomto směru reflektuje zejména postavení mediátorů a jejich vztah k soudům, které na základě procesních předpisů mohou nařídít první setkání s mediátorem. Conciliace je následně představena jako nový způsob řešení sporů, jenž je nově upravený zákonem na ochranu spotřebitele, a který prostřednictvím procesních pravidel dokáže posílit postavení spotřebitele a zároveň se pokusit o smírné vyřešení sporů, aniž by stranám do budoucna upíral možnost obrátit se žalobou k soudu.

Účelem této práce bylo vysvětlit smysl a účel jednotlivých alternativních způsobů řešení sporů v celkovém kontextu práva na soudní ochranu, které pomohou nejen v úvahách *de lege ferenda*, ale i laické veřejnosti při uplatňování jejich práv.